

**УДК 159.922.1:355.01**

**СИЗОНЕНКО Єлизавета**, студентка  
*І курсу магістратури спеціальності  
«Нутріціологія» факультету  
харчових технологій та управління  
якістю продукції АПК НУБіП України  
(м. Київ, Україна)*

**ЛАЗЬКО Єлизавета**, студентка  
*І курсу магістратури спеціальності  
«Технологія зберігання, консервування  
та переробки м'яса» факультету  
харчових технологій та управління  
якістю продукції АПК НУБіП України  
(м. Київ, Україна)*

*Науковий керівник: ЯШНИК Світлана, доктор педагогічних наук,  
професор кафедри психології НУБіП України  
(м. Київ, Україна)*

## **ОКРЕМІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Харчова промисловість є ключовою складовою економіки та національної безпеки України. Вона забезпечує продовольчу незалежність країни, становить близько 20% промислового виробництва та визначена державою як стратегічна галузь розвитку. З огляду на Цілі сталого розвитку України до 2030 року особливу увагу приділено підвищенню ефективності

харчової промисловості та інтеграції у міжнародні ринки. Це означає, що управлінські рішення повинні базуватися не лише на короткострокових економічних вигодах, а й на довгострокових цілях розвитку та стійкості[2].

Галузь харчової промисловості перебуває під дією численних викликів. Серед глобальних можна відзначити зростання населення, зміни клімату, посилення конкуренції та вимоги до безпечності й сталості виробництва. Пандемія COVID-19 продемонструвала вразливість глобальних ланцюгів постачання, а війна в Україні підсилила ці проблеми через пошкодження інфраструктури, переривання логістичних маршрутів та блокаду портів. Водночас деякі компанії зуміли адаптуватися: організували нові канали збуту, переорієнтували експорт, розширили асортимент продукції. Попри воєнні обставини, у 2023 році зростання виробництва становило понад 15% порівняно з 2022[3].

В умовах нестабільності дедалі більшої ваги набуває цифрова трансформація підприємств. Використання IoT, штучного інтелекту, цифрових двійників та блокчейн-технологій забезпечує прозорість ланцюгів постачання, оптимізацію виробничих процесів та моніторинг якості у режимі реального часу. Цифрові двійники дозволяють моделювати роботу обладнання перед запуском, що знижує ризики аварій та зменшує витрати. Блокчейн допомагає гарантувати безпеку продуктів та контроль їх походження. Важливою умовою є також підвищення цифрових компетенцій персоналу та розвиток IT-інфраструктури.

Практичне застосування цифрових рішень охоплює інтелектуальні системи управління запасами на базі ШІ, що автоматично відстежують рівні продукції на складах і коригують замовлення, враховуючи сезонність і тренди споживання. На виробничих лініях встановлюють датчики, автоматичні сканери та системи візуального контролю, які миттєво сигналізують про відхилення від стандартів. Це підвищує відстеження продукції по всьому ланцюгу постачання та мінімізує кількість браку[4].

Важливою складовою є системи управління якістю та безпечністю харчових продуктів. Стандарти HACCP та ISO 22000 забезпечують системний

підхід до контролю ризиків і підвищення довіри споживачів. В Україні їхнє впровадження є обов'язковою умовою виходу на європейський ринок. Сучасні цифрові інструменти дозволяють автоматизувати моніторинг контрольних точок, вести електронний облік та забезпечувати віддалені аудити, що знижує вплив людського фактора і підвищує ефективність систем управління якістю[5].

Паралельно поширюються Lean-інструменти – Kaizen, 5S, Kanban, SMED – які дозволяють скорочувати втрати ресурсів і часу, підвищувати продуктивність і забезпечувати гнучкість виробництва. Впровадження Lean-концепцій у харчових компаніях України дає змогу адаптуватися до змін попиту та логістичних обмежень. Наприклад, застосування SMED скоротило час переналагодження обладнання майже вдвічі.

Сталий розвиток та енергоефективність залишаються стратегічними пріоритетами. Харчова промисловість є однією з найбільш енергоємних галузей, формуючи понад 20% промислових викидів. Використання високоефективного обладнання, рекуперації тепла, біоенергетики та відновлюваних джерел енергії сприяє зниженню витрат і зменшенню екологічного навантаження. Крім того, розвиток замкнутих циклів – повторне використання побічних продуктів як кормів чи добрив – відповідає сучасним вимогам сталого виробництва[3].

Разом з тим, цифровізація стикається із низкою проблем. Найгостріші – високі фінансові витрати, дефіцит кадрів, питання кіберзахисту та сумісності систем. Особливо для малих і середніх підприємств ці бар'єри є серйозними факторами. До того ж спостерігається психологічний опір працівників до нових технологій, що гальмує трансформацію[5].

Для успішної цифрової трансформації фахівці рекомендують поетапний підхід: визначити чіткі цілі, розробити дорожню карту, запустити пілотні проекти, а потім масштабувати їх на все підприємство. Важливою умовою є підтримка з боку топ-менеджменту, навчання персоналу та створення «цифрової культури». Це дозволить поєднати інновації з

практичними потребами бізнесу та забезпечити конкурентоспроможність на глобальному ринку[1].

Таким чином, управління в харчовій промисловості сьогодні поєднує цифрові технології, системи управління якістю, Lean-підходи та енергоефективність. Українська галузь показала стійкість у воєнний час і має потенціал до подальшого розвитку за умови модернізації, інтеграції у глобальні ринки та стратегічного використання інновацій.

#### **Список використаних джерел:**

1. Дименко Р. А., Жоголев О. Інтеграція штучного інтелекту та IoT у цифрових трансформаціях управління процесами. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2025. № 2. С. 38–47.

2. Івченко В. М., Зірнзак О. С., Солошонок А. Л., Полонська О. М. Харчова промисловість України: аспекти воєнного часу. Київ, 2025. 57 с.  
[URL:https://www.researchgate.net/publication/391148615\\_Harcova\\_promislovist\\_Ukraini\\_u\\_sucasnih\\_umovah\\_klucovi\\_aspekti](https://www.researchgate.net/publication/391148615_Harcova_promislovist_Ukraini_u_sucasnih_umovah_klucovi_aspekti)

3. Energy efficiency and management in sustainable food industry / eds. M. Benedetti, L. Giordano. Sustainability. 2024. Vol. 16, Special Issue 21.

4. Payne J. IoT applications from farm to fork: use cases across the supply chain. Aptean Insights. 2021.

5. Sartoni M., Semerciöz O. S., Guidi A., Annosi M. C., Luning P. Towards digitalisation of food safety management systems – enablers and constraints // Food Control. 2025. Vol. 168. URL: <https://www.aptean.com/en-US/insights/blog/iot-food-supply-chain>

**Національний університет біоресурсів і  
природокористування України  
Гуманітарно-педагогічний факультет  
Кафедра управління та освітніх технологій**



## **МАТЕРІАЛИ**

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ  
«Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології,  
провідництво та менеджмент в освіті»  
«Sustainable Growth of Society in the Digital Era: Innovation, Technology,  
Guidance and Management of Education»**

**Національний університет біоресурсів і природокористування України,  
кафедра управління та освітніх технологій  
AKG Global Support Services (OPC) Private Limited – Індія,  
Університет Патил Відьяпіт – Індія,  
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський  
державний інститут»,  
Херсонським навчально-науковим інститутом Національного  
університету кораблебудування імені адмірала Макарова,  
Поліський національний університет,  
кафедра комп'ютерних технологій та системного моделювання**

**1 жовтня 2025 р.**

**Київ 2025 р.**

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України (протокол № 3 від 17.10.2025 р.)

Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті / Матеріали міжнародної дистанційної науково-практичної конференції, м. Київ, 1 жовтня 2025 р. Київ : НУБіП України. 2025. 192 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної дистанційної наукової конференції «**Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті**», яка відбулась 1 жовтня 2025 року в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. В матеріалах збірника висвітлюються сучасні тенденції подальшого розвитку освіти в Україні й світі в епоху цифровізації, розв'язання нагальних проблем у соціокультурній та соціально-гуманітарній сферах шляхом синергетичної інтеграції інновацій, управління та технологій, освітнього менеджменту та провідництва.

Тези подано в авторській редакції. Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел, посилання на них та інші відомості. Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

*Редакційна колегія:*

*Савицька І.М., канд. філос. наук, доц. декан факультету (голова);*

*Кубицький С. О., канд пед. наук, проф. завідувач кафедри управління та освітніх технологій;*

*Гречаник Н. І., д-р пед. наук, проф.*

*Шумілова І. Ф., д-р пед. наук, доц.;*

*Базелюк В.Г., канд. пед. наук, доц.*

*Відповідальна за випуск – Гречаник Н.І., д-р пед. наук, проф.*

**ISBN 973-966-8063-79-4**